

Wel of niet jaarlijks inenten?

FOTO: ARND BRONKHORST

Voordat er ontwormd wordt, laten veel paardeneigenaren tegenwoordig eerst mestonderzoek uitvoeren om te kijken of ontwormen nodig is. Bij inenting is dat nog niet zo ingeburgerd, maar het kan wel. Met een titerbepaling. Holistisch dierenarts Tannetje Koning is enthousiast, professor dr. Marianne Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan staat kritisch tegenover titeren.

Wat is een titerbepaling?

Titrezen is meten hoeveel antilichamen er zijn tegen een bepaalde ziekte door middel van een test in het bloed. Een titer is een verdunding. In het laboratorium wordt het bloed steeds verder verdund tot de hoogste verdunding waarin nog antistoffen worden gevonden. Het is een verhouding, bijvoorbeeld 1 staat tot 80. Hoe hoger het onderste getal, hoe meer antistoffen er zijn en dus hoe langer de geldigheid van een enting duurt.

Met behulp van een titerbepaling, waarbij bloed wordt afgenomen, wordt gekeken hoeveel antistoffen er nog in het lichaam aanwezig zijn tegen een bepaalde ziekte. Oftewel: of het nodig is om te vaccineren of niet?

Holistisch dierenarts Tannetje Koning uit Otterlo voert al dertien jaar titertesten uit op honden die in haar praktijk komen. Dit doet ze door middel van een VacciCheck, een testkit waarbij geen laboratorium hoeft te worden ingeschakeld. Haar opvatting is dat jaarlijks vaccineren achterhaald is. Ze heeft, door te titreren, ontdekt dat bepaalde inentingen een langere werking hebben dan een jaar. Als je dan klakkeloos een herhalingsenting geeft na een jaar, kan dat volgens haar mogelijk schadelijk zijn voor de gezondheid van een huisdier.

‘Ik behandel liever zieke dieren, dan dat ik er een ziek maak met een enting die niet nodig is’

Koning is groot voorstander van de titerbepaling. Want waarom zou je een dier vaccineren als het niet nodig is? Volgens haar kan het een dier onnodig ziek maken. "Een inenting slaat pas aan als de antistoffen weg zijn. Als je toch ent, heb je kans op bijwerkingen, terwijl de enting zelf geen effect heeft. Ik behandel liever zieke dieren, dan dat ik er een ziek maak met een enting die niet nodig is."

In de ogen van Tannetje Koning zou een titerbepaling bij honden standaard moeten zijn alvorens je gaat inenten. "Ik zeg niet dat inentingen niet meer nodig zijn, maar ik zou graag zien dat dierenartsen gaan titreren, zodat ze niet meer te veel inenten. Dat kan met de Vaccicheck. Die heeft dezelfde betrouwbaarheid als een laboratoriumtest en wordt over de hele wereld gebruikt." Ze weet dat er weerstand tegen haar opvatting bestaat en denkt dat het grotendeels een geldkwestie is. "Sommige gezelschapsdierenartsen halen zestig tot zeventig procent van hun inkomsten uit inentingen."

Paarden

In de paardenwereld is de titerbepaling zeker nog geen gemeengoed. Waarom dat zo is, vertelt professor dr. Marianne Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan van de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht. Er is ook een 'maar' aan, want titerbepalingen zijn niet voor elke ziekte mogelijk. "Titerbepalingen bij het paard zijn alleen mogelijk tegen influenza en tetanus en dan alleen in zeer gespecialiseerde laboratoria."

Is het jaarlijks inenten van paarden tegen influenza eigenlijk wel nodig? "Zowel

influenza als tetanus komen nog voor. Tetanus is zelfs de laatste jaren weer voorgekomen.” Beide ziekten leiden volgens Marianne Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan tot ernstig zieke paarden. Zij is van mening dat het risicovol is om je paard niet in te enten. “Als je je paard niet inent, is de kans dat deze ziek wordt, veel groter.” En volgens haar neemt met een niet-gevaccineerd paard ook de virusdruk op een hele stalpopulatie toe. “Want ook al heb je je paard ingeënt tegen een bepaalde ziekte, dan wil het nog niet zeggen dat hij die ziekte niet kan krijgen. Je kunt er wel vanuit gaan dat hij er beter tegen beschermd is.” Ze pleit er dan ook voor om alle dieren op een stal in te enten tegen een besmettelijke ziekte als influenza. Dus niet alleen de paarden die op wedstrijd gaan.

Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan ziet geen problemen met het jaarlijks inenten tegen influenza. “Vaak wordt een combivaccin gegeven van influenza en tetanus. Dat is verreweg het meeste gebruikt en is naar verhouding even goedkoop als een vaccin alleen tegen influenza. Als je deelneemt aan internationale wedstrijden, of veel naar het buitenland reist met je paard, moet je twee keer per jaar vaccineren tegen influenza. Dan is het beter om tussendoor alleen in te enten tegen influenza, omdat wordt aangenomen dat twee keer per jaar inenten tegen tetanus te veel is. Het zou genoeg zijn om dat een keer per twee jaar te doen, maar een keer per jaar inenten tegen tetanus is niet erg, voor zover we dat weten.”

Kosten

De professor staat kritisch tegenover de titerbepaling. “Voor elke ziekte moet je apart een titerbepaling doen om aan te tonen of er antistoffen tegen een bepaalde ziekte aanwezig zijn of niet. Bovendien geldt lang niet voor elke ziekte dat er een relatie is tussen antistoffentiter en bescherming. Op dit moment doet niemand eerst een titerbepaling voorafgaand aan een vaccinatie. Simpelweg, omdat een titerbepaling meer geld kost dan een vaccinatie. De GD (Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer, red.) voert op dit moment alleen een titerbepaling uit als er een infectie door een stal is gegaan. Een precieze titerbepaling om niet te hoeven vaccineren tegen influenza kan op dit moment alleen in vier gespecialiseerde laboratoria elders in Europa worden uitgevoerd. Mogelijk dat hiermee op een bepaald moment door de FEI ontheffing van de vaccinatieplicht kan worden gegeven, maar zover is het nog lang niet.”

‘Een titerbepaling kost meer geld dan een vaccinatie’

Volgens Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan is een titerbepaling dus niet iets dat je zomaar even doet. Het is overigens wel iets anders dan bloedonderzoek. “Bij gewoon bloedonderzoek wordt bijvoorbeeld gekeken naar de aanwezigheid van het aantal rode en witte bloedcellen, maar niet naar de titers van antilichamen tegen bepaalde ziekten.”

Over de deskundigen

Tannetje Koning heeft een holistische dierenartsenpraktijk, De Oase in Otterlo. Ze kan gezien worden als grondlegger van het titreren bij honden in Nederland en doet het op kleine schaal ook bij paarden.

Professor dr. Marianne Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan is als hoogleraar verbonden aan de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, met als specialisatie paarden. Ze doet allerlei vormen van onderzoek naar wat op dat moment speelt of belangrijk is voor de paardenpopulatie.

Overgevoeligheid

Eerst titreren alvorens te enten is volgens Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan ook niet zo nodig. “Bij paarden wordt ieder jaar geënt, en dat is ook helemaal geen issue. Het is veel eenvoudiger en goedkoper om je paard gewoon jaarlijks te enten zonder titerbepaling. Overgevoeligheid voor influenza komt zeer weinig voor. Wat wel kan gebeuren, is dat een paard reageert op een bepaalde entstof. Als hij gevoelig reageert op merk A, probeer dan eens merk B dat een andere samenstelling heeft. Er zit namelijk verschil in de samenstelling van entstoffen. Daarnaast bepalen de hulpstoffen in het vaccin vaak of een paard op het vaccin reageert dan wel een flinke zwelling op de injectieplaats ontstaat.”

Sneltest

Gebeurt titreren op influenza of tetanus dan helemaal niet bij paarden? Tannetje Koning heeft tot nog toe twintig paarden getitreerd, waaronder haar 25-jarige verzorgpaard, die acht jaar geleden voor het laatst gevaccineerd is. Ze testte hem, via een doe-het-zelftest op tetanus, voor influenza bestaat zo'n sneltest niet. Ook een ander paard liet ze onderzoeken ze op de aanwezigheid van antistoffen tegen tetanus. Wat bleek: bij haar verzorgpaard waren heel veel antistoffen aanwezig – die was nog goed beschermd – maar bij het andere paard werden geen antistoffen aangetoond. “Of de enting was niet aangeslagen, of hij had nog geen enting gehad”, was haar conclusie. Overigens doet Tannetje Koning de titertesten volledig zelf met een Fassisi TetaCheck. Ze koopt de testen zelf in, prikt bloed en kijkt met behulp van haar testmateriaal, een soort kaartje waarop ze het bloed laat vallen, wat de uitslag is. Dat is bij paarden binnen tien minuten bekend, zegt ze. “Elke dierenarts kan het. De testen zijn gewoon te koop bij de dierengroothandel. Ik schrijf de uitslag in het paspoort.”

Bron: Bit: <https://www.bitmagazine.nl/medisch/wel-jaarlijks-inenten/83192/>